gemeente
Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Adviesraad Sociaal Domein Zoetermeer
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Bezoekadressen
Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum
14 september 2021

Uw kenmerk
Adviesraad sociaal domein
2021 - 04

Ons kenmerk
0637743594

Bijlagen

Onderwerp: Reactie college op advies op de regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Geachte mevrouw Spanjaard,

Allereerst wil het college de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) hartelijk danken voor het uitbrengen van een advies over de concept regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De ASD toont veel betrokkenheid en interesse voor dit zorgvraagstuk.

U geeft aan een deel van de ambities en uitdagingen te herkennen en een deel niet of minder. De zorggebieden beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn complex en constant onder ontwikkeling. De regiovisie beschrijft de koers voor de komende jaren en de wijze van regionale samenwerking. De focus ligt op sociale inclusie van inwoners met psychische kwetsbaarheid, met het uitgangspunt 'zelfstandig wonen, tenzij...'. Verdere uitwerking van de visie en ambities vindt plaats in diverse opgaven en acties om uitvoering te geven aan de doordecentralisatie van beschermd wonen (en later maatschappelijke opvang). In de verdere uitwerking kunnen we steeds inspelen op het veranderende zorgveld. Uw advies, net als dat van diverse andere gremia, krijgt plaats in de definitieve regiovisie en in de verdere uitwerking en uitvoering.

In uw advies benoemt u specifieke aandachtspunten. In deze brief geeft het college per aandachtspunt een reactie.

Advies Algemeen

In uw advies geeft u aan dat het zelfstandig(er) wonen van mensen met psychische problemen mogelijk leidt tot overbelasting van mantelzorgers en overlast voor de woonomgeving. Dit voorkomen is vanzelfsprekend een belangrijk aandachtpunt, hoewel het nooit helemaal uit te sluiten valt. Tijdens de beoordeling van (de noodzaak tot) beschermd wonen beoordeelt de toegangsprofessional ook het sociale netwerk. Een overbelast sociaal netwerk kan in het individuele geval reden zijn om een indicatie voor een beschermende woonvorm toe te kennen.

1. **De reden waarom men deze verandering wil inzetten, naar meer zelfstandig wonen, mist.**

   U geeft aan dat lange wachtlijsten, personeelstekort en een gebrek aan woningen het moeilijk maakt om terug te gaan naar wonen in de wijk. Het streven is dat psychisch

kwetsbare mensen volwaardig deel uit kunnen maken van de samenleving. Wij zijn van mening dat dit het beste kan in de eigen woonomgeving. Verhuizen is een gebeurtenis met een grote impact en vormt een drempel voor zo normaal mogelijk meedoen. Dat willen we waar mogelijk voorkomen door in te zetten op zorg dichtbij huis. Als mensen in de eerste instantie niet uit hun woning hoeven, ontstaat er later ook geen knelpunt met het vinden van een woning als men klaar is om uit te stromen uit een beschermende woonvorm.

2. **'Zelfstandig wonen, tenzij…'; operationaliseer het woord 'tenzij' nader.**

   Het uitgangspunt voor iedereen is zelfstandig wonen. Het 'tenzij' kan voor iedereen anders zijn. De behoefte en situatie van de individuele inwoner bepaalt of zelfstandig wonen mogelijk is. Zelfstandig wonen is een middel om iedereen zo goed mogelijk mee te laten doen aan de maatschappij, maar geen doel op zich.

3. **Kan Den Haag het specialistische aanbod blijven bieden en de inkooppositie behouden als het geen centrumgemeente meer is? Ook de relatie tussen lokaal aanbod en regionaal wachtlijstbeheer is onduidelijk. Waarop wordt de keuze voor plaatsing gebaseerd.**

   Na de doordecentralisatie is Den Haag niet meer als centrumgemeente verantwoordelijk voor (de inkoop van) beschermd wonen. Vanwege de historisch opgebouwde kennis en aanwezigheid van locaties kiest de H5 er voor om Den Haag vanaf 2023 te blijven mandateren om de beschermd wonen voorzieningen in te kopen voor de hele regio. Alle gemeenten kunnen deze voorzieningen inzetten voor de eigen inwoners. Dit past bij het uitgangspunt dat inwoners zo min mogelijk last moeten hebben van stelselwijzigingen en borgen we continuïteit van ondersteuning. Aanvullend hierop is een regionale wachtlijst overzichtelijker, omdat de hele regio gebruik maakt van de voorzieningen. Vijf losse wachtlijsten maakt het in de praktijk moeilijker om te bepalen wie er van welke wachtlijst geplaatst mag worden. Aparte wachtlijsten is zeker voor de zorgaanbieders niet wenselijk.

4. **Ontwerp een zorgvuldige verwijzingsroute wanneer een voorziening buiten de H5 nodig is.**

   Voor het contact buiten de H5 regio is Den Haag als contactpersoon aangewezen. De uitwerking van deze routing volgt in uitvoeringsdocumenten. Hierbij is het wetsvoorstel rondom het woonplaatsbeginsel leidend. Dit bepaalt wie wanneer verantwoordelijk is voor (het financieren van) de zorg aan een inwoner en welke afspraken daarover gemaakt moeten worden.

5. **De verdeling van beschikbare woningen voor deze doelgroep binnen de H5 is niet duidelijk weergegeven.**

   De verdeling van het aantal beschikbare woningen voor uitstroom uit instelling wordt in breder regionaal verband (H9) opgepakt door de Bestuurlijke Tafel Wonen. Daar wordt een verdeling gemaakt van het aantal woningen dat gemeenten beschikbaar moeten stellen voor de doelgroep.

gemeente
Zoetermeer

6. **Neem onduidelijkheden weg omtrent aansluiting van de H5 op de H4 en H6 en neem commitment van de H5 op in de contracten (bijlage 3).**

   Bijlage 3 is bedoeld om inzicht te geven in de zorg die door de individuele gemeenten als in ingekocht en welke verplichtingen daar uit volgen in relatie tot het inkopen van beschermd wonen producten. Uit dit overzicht blijkt dat er geen verplichtingen zijn in H4 of H6 verband die de inkoop van beschermd wonen producten in H5 verband verhinderen voor de regiogemeenten. In de contracten met de aanbieders die gecontracteerd zijn voor beschermd wonen, is opgenomen dat deze producten voor de hele H5 regio geldig zijn.

7. **De ASD adviseert dat Zoetermeer zich bestuurlijk steviger uitspreekt en cijfermatig meer committeert aan het realiseren van het noodzakelijke aanbod.**

   Zoetermeer committeert zich aan het idee van een krachtige H5 waarin we gelijkwaardig optreden. De regiovisie is een richtinggevend document voor de komende jaren. Concrete afspraken aan de hand van de visie krijgen verder vorm in diverse uitvoeringsdocumenten. U vraagt nadrukkelijk aandacht voor de governance. In de definitieve versie van de regiovisie is de governance verder uitgewerkt. Hierin wordt uitgelegd wie waar (en vanaf wanneer) verantwoordelijk voor is.

8. **Graag een toelichting op de statistieken.**

   De bijlage met data is bedoeld om inzicht te geven in de omvang en samenstelling van de doelgroep.

Advies Financiën

U geeft aan dat afspraken over financiën om financiële solidariteit te vergroten en risico's te verminderen ontbreken in de regiovisie. Op dit moment zijn concrete afspraken over de financiën nog niet te maken vanwege de landelijke onduidelijkheid op een aantal belangrijke onderdelen, zoals het verdeelmodel beschermd wonen en het effect van de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor mensen met een psychi(atri)sche aandoening. Duidelijkheid over deze onderwerpen worden pas aan het einde van dit jaar verwacht. Om deze reden kunnen concrete afspraken over financiën niet in de regiovisie meegenomen worden.

1. **Om de financiële solidariteit te bewerkstelligen moeten goede afspraken worden gemaakt.**

   Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over het definitieve financiële verdeling vanaf 2023. Afspraken over de financiën worden gemaakt wanneer daar meer duidelijkheid over is. Besluiten over regelingen rondom financiën en financiële solidariteit behoren toe aan de gemeenteraad. Om deze reden volgt op een later moment een apart raadsvoorstel over de financiën.

2. **Waarom wordt gekozen voor de frequentie van een halfjaarlijks financieel overleg?**

De halfjaarlijkse financiële verantwoording vanuit Den Haag gaat alleen over de periode tot 2023, wanneer Den Haag nog volledig verantwoordelijk is. Daarna worden andere afspraken gemaakt over (de verantwoording van) de financiën.

3. **Mogelijk kan lering getrokken worden van soortgelijke processen in andere gemeenten**

   We houden zeker de ontwikkelingen in het land in de gaten, zodat we daar ons voordeel mee kunnen doen.

Advies Organisatie

U heeft zorgen over het woonoverlast dat mensen met psychische problemen kunnen veroorzaken. Op dit moment wordt in de gemeente Zoetermeer een nieuwe werkwijze rondom woonoverlast geïmplementeerd. In deze werkwijze staat bij woonoverlast door een inwoner met een zorgvraag een gezamenlijke aanpak centraal. Hierbij worden zorgpartijen in een vroeg stadium betrokken waarmee escalatie en maatregelen zoveel als mogelijk voorkomen worden.

1. **Met het woonplaatsbeginsel wil met meer overlaten aan de samenleving en gebruik maken van de gemeenschapskracht; betrek omwonenden in het kader van BW om zo escalaties/irritaties te voorkomen en mogelijk een netwerk om de betreffende persoon heen te creëren.**

   Het wetvoorstel over het woonplaatsbeginsel heeft een ander uitgangspunt dan in uw advies is gebruikt. Met het woonplaatsbeginsel worden er regels vastgesteld rondom de (financiële) verantwoordelijkheid die gemeenten hebben voor het organiseren van beschermd wonen. Voor sociale inclusie van mensen met psychische aandoeningen is een sterk (sociaal) netwerk nodig rondom die inwoners. Daar hebben we de laatste jaren al op ingezet en dat blijven we doen. In Zoetermeer onder andere middels de werkagenda (O)GGZ en in de wijk geïmplementeerde werkwijzen. Zoals in de regiovisie is opgenomen zijn preventie en vroegsignalering focuspunten waarmee we sociale inclusie mogelijk maken.

2. **Een tweejaarlijks evaluatie moment is wenselijk, waarbij gekeken wordt naar financiële haalbaarheid en cliëntervaring.**

   De H5 werkt nauw samen en is continue bezig met de (financiële) haalbaarheid van de plannen, daarbij betrekken we ook periodiek de regionale cliëntenklankbordgroep om de cliëntervaring te evalueren. Tijdens de bestuurlijke overleggen, die minimaal 2 keer per jaar plaatsvinden, kan regionaal besloten worden om plannen te wijzigen.

3. **Een actielijst kan inzicht geven in deze transitie.**

   De uitwerking van de regiovisie wordt in verschillende uitvoeringsdocumenten vorm gegeven, zoals een convenant en een dienstverleningsovereenkomst.

4. **Duidelijke communicatie met zorgverzekeraars, zorginstellingen en woningbouwverenigingen.**

gemeente
Zoetermeer

Met deze partijen is via verschillende overlegtafels overleg en dat blijft ook zo. Er is een samenwerkingsoverleg met zorgverzekeraars opgezet, de woningcorporaties zijn onder andere betrokken via de Bestuurlijke Tafel Wonen en met zorginstellingen is zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau periodiek overleg.

5. Evalueer veranderingen en wijzigingen om het gewenste effect te checken.

Wij zien ook zeker het belang van het doorlopend evalueren van de ingezette transformatie. Dit is onderdeel van de uitvoering en daarom niet specifiek in de regiovisie uitgewerkt.

6. Heb inzicht in de hoeveelheid aanwezige voorzieningen in elke gemeente.

Er is inzicht in de huidige voorzieningen in iedere gemeente. Dit is de basis voor de ontwikkelingen in de toekomst. Daarbij houden we ook rekening met de regionale functie die sommige voorzieningen hebben, omdat niet iedere gemeente over alle voorziening kan en/of hoeft te beschikken.

Tot slot
U geeft tot slot nog twee punten mee:

-Gezien de ernst en omvang van dit thema en de samenwerkingsverbanden meent u dat afstemming met de ASD's van de H5 nodig is. Het college onderschrijft het belang van regionale samenwerking op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Regionale afstemming tussen ASD's past daarbij. Wanneer er actie of ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie nodig is, vernemen wij dat graag.

- U geeft de gemeente mee een op Zoetermeer gerichte visie en uitwerking te ontwikkelen en een leidraad voor de veranderingen ter advisering aan de ASD voor te leggen. De kracht van het organiseren van ondersteuning aan deze doelgroep zit in de samenwerking. Dat maakt dat we de doordecentralisatie als H5 gezamenlijk willen vormgeven. Een deel van het zorgaanbod moet lokaal georganiseerd worden, maar voor de doordecentralisatie van beschermd wonen (en later voor maatschappelijke opvang) blijft op dit moment de regionale visie de leidraad. Dit mede omdat er lokaal diverse ontwikkelingen en bestaande werkwijze zijn waar de ontwikkelingen rondom beschermd wonen mee samen hangen en in een groter geheel moeten worden gezien, zoals Zoetermeer 2040, inZet en de inkoop H6. Op dit moment is een lokale visie niet aan de orde. Dit kan mogelijk in de toekomst wel het geval zijn. Uiteraard blijven we de ASD nauw betrekken bij de ontwikkelingen rondom (de uitvoering van) beschermd wonen.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Zoetermeer,

de secretaris, de burgemeester,

i.a.

B.J.D. Huykman drs. M.J. Bezuijen